

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1927 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om tullfrihet för ämnen till korsningsspetsar samt till fjäder- och växeltungor.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 94, hava herrar *Ericson* i Boxholm och *Karlsson* i Vadstena hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att rubrik 789 i gällande tulltaxa erhåller följande lydelse:

789. Bottenplåtar, syllar, skarvjärn, räls- och mellanklotsar, spårramar och stödskenor, spårväxlar, spårkorsningar, fjäder- och växeltungor, spårramar till flyttbara järnvägar, ävensom ämnen till korsningsspetsar samt till fjäder- och växeltungor — — — fria».

Motionen.

Till stöd för sitt yrkande hava motionärerna anfört följande:

»Gällande tulltaxa upptager i rubrik 789 såsom tullfria vissa slag av järnvägs- och spårvägsmaterial. Bland de i rubriken angivna varuslagen äro även s. k. fjäder- och växeltungor. Före ikraftträdandet av nu gällande tulltaxa förekom praktiskt taget icke någon tillverkning här i landet av nämnda artiklar, vilket torde hava varit anledning till att de lämnades tullfria. Emellertid har sedan dess upptagits en omfattande inhemsk produktion av artiklarna i fråga. En del av denna produktion är baserad på svenskt material, men för vissa modeller har det visat sig nödvändigt att använda utländskt halvfabrikat i form av ämnen, vilka här undergå vidare bearbetning. Gjorda försök att inom landet till konkurrenskraftiga pris anskaffa dessa ämnen hava enligt uppgift hittills icke lett till något resultat. Under det att utländska ämnen kunna erhållas till ett pris av 14 öre per kilogram exklusive tull, har sålunda i offerter å svenska ämnen begärts ett pris av 26 öre per kilogram.

Vid införsel av ifrågavarande ämnen hava desamma på grund av gällande tulltaxebestämmelser förtullats såsom järnvaror, ej särskilt nämnda. Då vikten av ämnena ligger mellan 100 och 1,000 kilogram per stycke och då de tulltekniskt sett betraktats såsom bearbetade, hava de därvid kommit att hänföras till tulltaxerubrik 892 med tull av 6 öre per kilogram, motsvarande 42,3 procent av värdet, under det att såsom nämnt de färdiga fjäder- och växeltungorna äro tullfria. Denna oegentlighet sy-

nes lämpligen böra avhjälpas på det sätt, att även ämnena göras tullfria och i sådant syfte upptagas i rubrik 789 tillsammans med den färdiga varan.

Ett liknande missförhållande gör sig gällande beträffande ett annat inom spårväxelfabrikationen använt halvfabrikat, nämligen ämnen till s. k. korsningsspetsar. De färdiga korsningsspetsarna, vilka ingå som delar i spårkorsningar, tullbehandlas, såsom utgörande 'andra, ej särskilt nämnda delar till spårordningar', enligt tulltaxerubrik 790 med tull av 4 öre per kilogram. Däremot förtullas de för tillverkning av korsningsspetsar avsedda ämnena, vilka i likhet med ämnena till växeltungor väga mellan 100 och 1,000 kilogram per stycke men till skillnad från dessa tulltekniskt anses såsom oarbetade, enligt tulltaxerubrik 886 med tull av 5 öre per kilogram, motsvarande omkring 18.4 procent av värdet. Även ämnena till korsningsspetsar måste i stor utsträckning införas från utlandet, enär prisen å inom landet tillverkade ämnen icke äro konkurrenskraftiga.

Här inträffar sålunda det egendomliga förhållandet, att ämnen till en del av ett färdigt fabrikat äro belagda med en tull av 5 öre per kilogram och den färdigarbetade delen med en tull av 4 öre per kilogram, under det att den färdiga varan i sin helhet är tullfri.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter synes en ändring i tulltaxan böra vidtagas även med nu ifrågavarande ämnen. I betraktande av att den färdiga artikeln — korsningsspetsarna — ingår som del i spårkorsningarna och att sistnämnda vara, såsom hänförlig till tulltaxerubrik 789, är tullfri, synes det skäligt, att även ämnena göras tullfria, för vilket ändamål de lämpligen kunna upptagas i sistberörda rubrik.»

Rubrikerna 789 och 790 i gällande tulltaxa hava följande lydelse:

789.	Bottenplåtar, syllar, skarvjärn, räls- och mellanklotsar, spårramar och stödskenor, spårväxlar, spårkorsningar, fjäder- och växeltungor; ävensom spårramar till flyttbara järnvägar	<i>fria.</i>
790.	Rundjärnsstag och omkastare till spårväxlar, mellanstag (förbindningsjärn), klämplattor, skenskor, vändskivor, även gjutna, och delar därtill samt andra, ej särskilt nämnda delar till spårordningar	100 kg. 4 kr.

Utskottet.

Sådana ämnen, av vilka vissa delar till i ovannämnda rubriker angivna artiklar tillverkas, äro däremot icke särskilt upptagna i tulltaxan och hänföras därför till någon av rubrikerna för »smidbart gjutgods och andra varor av smidbart järn — — —, ej särskilt nämnda» (rubr. 885 o. följ.).

1906 års tulltaxekommitté hade i fråga om spårväxlar, spårkorsningar, fjäder- och växeltungor, vilka förut tullbehandlats såsom järnvägsskenor och sålunda åtnjutit tullfrihet, icke ansett sig kunna förorda ett av maskin-

Historik.

verkstädernas representanter väckt förslag om en tull av 8 kronor för 100 kilogram, enär denna tullsats med hänsyn till de uppgivna prisen syns för hög, utan upptagit nämnda artiklar med en tull av 6 kronor för 100 kilogram. Vid behandlingen av kommittéförslaget i bevillningsutskottet vid 1910 års riksdag anfördes, att då utskottet beslutat förorda tullfrihet för järnvägsskenor, vilka av kommittén upptagits med en tull av 2 kronor 50 öre för 100 kilogram, därav torde följa, att även för spårväxlar, spårkorsningar samt fjäder- och växeltungor tullfrihet borde bliva rådande. Detta blev också riksdagens beslut.

I en till statsrådet och chefen för handelsdepartementet ingiven skrift har sedermera en inhemsk fabrik hemställt om åtgärder för sådan ändring av bestämmelserna vid ovannämnda rubriker, att i tulltaxerubriken 789 upptagna spårväxlar och spårkorsningar samt delar därtill måtte överföras till rubriken 790 och sålunda åsättas en tull av 4 kronor för 100 kilogram. Sistnämnda hemställan tillstyrktes av kommerskollegium och generaltullstyrelsen. Ävenledes hava jernkontorets fullmäktige i skrivelse till statsrådet och chefen för handelsdepartementet framhållit angelägenheten av ett rättvist avvägt tullskydd för spårväxlar och spårkorsningar samt delar därtill av högprocentigt manganstål. Slutligen hava jernkontorets tull- och traktatkommitté samt en inhemsk fabrik för tillverkning av spårväxlar m. m. i skrivelse till 1925 års tulltaxerevision framhållit behovet av tullskydd för ifrågavarande tillverkning. Dessa framställningar hava emellertid hittills ej föranlett förslag till taxeändring.

*Repre-
sentanter
för järn-
industrin.*

Då den i motionen upptagna frågan kunde antagas beröra våra järnbruks intressen, har tillfälle beretts representanter för denna näring att uttala sin mening i densamma. Härvid har anförts, att spårväxlar och korsningar jämte därtill hörande delar vore föremål för tillverkning inom landet, bland annat vid tvenne järnverk. Lämpligt utgångsmaterial, likvärdigt med eller till och med överlägset det utländska, funnes också inom landet. Vad beträffade den i motionen angivna marginalen mellan prisen å svenskt och utlänskt halvfabrikat i form av ämnen vore densamma icke så stor, som angivits. Mot ett utländskt pris av 14 öre för utländska ämnen svarade ett inhemskt pris av 21 öre, varför, om till det utländska priset lades nu utgående tull, prisskillnaden vore allt för obetydlig för att den inhemska järnindustrin kunde anses sakna konkurrensmöjlighet. Ovan angivna pris avsåge ämnen till växeltungor. Korsningsspetsar förekomme dels av manganstål, dels av mjukare järn. De förstnämnda vore på grund av sin större slitstyrka att föredraga. I fråga om ämnen till korsningsspetsar av manganstål hade de svenska järnbruken visat sig med stöd av gällande tullskydd konkurrenskraftiga. Ur järnhanterings synpunkt syntes mera önskvärt, att det färdiga fabrikatet åsattes en lämplig tull än att tullfrihet bereddades de i motionen angivna halvfabrikaten,

vilket skulle vara till förfång för vår järnindustri, som väl vore i behov av det skydd, den för närvarande åtnjöte.

Nu gällande bestämmelser angående tullbehandlingen av ifrågavarande slag av järnvägsmateriel förete den egendomligheten, att ämnen till sådana delar av spårkorsningar, som gå under namn av korsningsspetsar, draga tull, under det att färdiga spårkorsningar åtnjuta tullfrihet. Enahanda förhållande har hittills varit rådande beträffande växeltungor och ämnen därtill. Enligt vad som kommit till utskottets kännedom har regeringsrätten med anledning av besvär i fråga om tullbehandling av ett parti ämnen till spårväxeltungor i utslag den 28 januari 1927 förklarat, att den ifrågakomna varan skulle i tullbehandlingshänseende hänföras till rubriken 789 och förty få tullfritt införas. Det med motionen avsedda syftet torde sålunda numera få anses vara tillgodosett med avseende å ämnen till växeltungor. Bristande överensstämmelse mellan tullen å hel- och halvfabrikat föreligger emellertid fortfarande beträffande icke blott spårkorsningar och ämnen till korsningsspetsar utan även vissa andra i rubriken 789 upptagna artiklar och ämnen till sådana. Även vid bifall till motionen skulle sålunda det påvisade missförhållandet icke bliva till fullo avhjälpt. Då därtill kommer, att uppmärksamhet i upprepade framställningar påkallats för reglerandet av det tullskydd, som den inhemska tillverkningen av ifrågavarande järnvägsmateriel bör åtnjuta, ett spörsmål, som givetvis står i omedelbart samband med frågan om tullen å vid tillverkningen använda halvfabrikat, har det synts utskottet olämpligt att genom utbrytning av en detaljfråga föregripa den slutliga utredningen.

Bevillningsutskottet, som vid behandlingen av denna fråga anlitat byråchefen i generaltullstyrelsen T. Alsén såsom sakkunnig, får på grund av vad ovan anförts hemställa,

att motionen II:94 av herrar Ericson i Boxholm och Karlsson i Vadstena, om tullfrihet för ämnen till korsningsspetsar samt till fjäder- och växeltungor, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 mars 1927.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 27.

*Utskottets
yttrande.*